

Täysistunto

Keskiviikko 27.5.2026 klo 14.15

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kirjanpitolain, kaupparekisterilain 11 §:n ja tilintarkastuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 96/2026 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Ministeri Marttinen, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.26 **Työministeri Matias Marttinen** (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia paljon, arvoisa herra puhemies! Hallitus toimii määrätietoisesti kasvun edistämiseksi. Kasvuun tähtääviin keinoihin kuuluvat olennaisina osina datatalous ja digitalisaatio. Hallitus haluaa tarttua täysimääräisesti uusien teknologioiden ja digitalisaation tarjoamaan potentiaaliin. Tämän kehityksen luonne vaatii sitä, että myös sääntelyämme päivitetään. Hallitus vaikuttaa aktiivisesti siihen, että myös EU-sääntely kulkee Suomen kannalta edulliseen suuntaan, ja minimoi samalla kansallisen lisäsääntelyn.

Digitalisaation edistämisestä on kyse myös nyt käsittelyssä olevassa lakiehdotuksessa. Esitys juontuu EU:n direktiiveistä digitaalisten välineiden ja prosessien käytöstä yhtiöoikeuden alalla. Lakiesityksen tavoitteena on edistää yritysten tilinpäätöstietojen läpinäkyvyyttä, tiedon saatavuutta sekä kaupparekisterien yhteenliittämistä EU-tasoisesti. Esityksen myötä tilinpäätösinformaation hyödyntämismahdollisuudet lisääntyvät huomattavasti niin viranomaisille kuin yrityksille.

Esityksessä ehdotetaan kirjanpitolain muuttamista siten, että osakeyhtiöiden tilinpäätökset laadittaisiin ja tilinpäätöstiedot ilmoitettaisiin digitaalisessa muodossa Patentti- ja rekisterihallituksen kaupparekisteriin. Muutokset eivät koskisi esimerkiksi toiminimiä, osuuskuntia, asunto-osakeyhtiöitä, säätiöitä tai yhdistyksiä. Lisäksi pienten yritysten hallinnollisen taakan vähentämiseksi Patentti- ja rekisterihallitus tarjoaisi maksuttoman muunninpalvelun, jolla tilinpäätöksen voi muuntaa digitaaliseen muotoon.

Lakiehdotus vastaa direktiivien sisältöä digitaalista tilinpäätöstä koskevien säännösten osalta. Ehdotuksessa ei ole direktiivit ylittäviä lisävaatimuksia, vaikka direktiivit ne periaatteessa sallisivatkin. Tämä vastaa sitä, että hallitusohjelmassa pidetään tarpeellisena välttää EU-lainsäädännön toimeenpanon yhteydessä kansallista lisäsääntelyä. Toisaalta lakiehdotus sallii myös sen, että yritykset voivat vapaaehtoisesti, kuten nykyisinkin, laatia ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2026 vp

ilmoittaa tilinpäätöksensä digitaalisessa muodossa aivan samalla tavalla kuin digitaaliseen raportointiin lakiperusteisesti velvollinen yritys.

Lainmuutos on tarkoitettu tulemaan voimaan ensi vuonna, ja sitä sovellettaisiin porrastetusti. Sellaiseen digitaalisesti raportoivaan kirjanpitovelvolliseen, jolla ei ole velvollisuutta valita tilintarkastajaa, muutosta sovellettaisiin kuitenkin vasta 1. päivä heinäkuuta 2028.

Herra puhemies! Toivon, että tämä sali antaa tukensa kasvulle ja digitalisaation edistämiseksi. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia, ministeri. — Edustaja Harakka, olkaa hyvä.

15.29 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille. — Suomessahan on valmisteltu jo seitsemän vuoden ajan yritysten digitalisuudistusta, alkuperäiseltä nimeltään reaaliaikataloutta. Valitettavasti voi sanoa, että on valmisteltu sen valmistelua. Tavoite on ratkaisevan tärkeä Suomen datavetoiselle kasvulle ja sitä tukevalle yhteiskuntapolitiikalle. Tavoitteena on digitalisoida yritysten väliset tilaukset ja toimitukset sekä viranomaisraportointi. Tuloksena olisi pitkälle automatisoitu taloushallinto, joka ei enää nykyiseen tapaan sitoisi pienten ja keskisuurten yritysten voimavaroja, vaan ne voisivat keskittyä pääasiaan eli liiketoimintaan. Jos kaikki yhteiskunnan transaktiot olisivat reaaliaikaisesti nähtävillä, kuitenkin koostetussa ja anonymisoidussa muodossa, yhteiskunnan tilastointi, talousseuranta ja suunnittelu perustuisivat aitoon ja ajantasaiseen faktaan eivätkä kömpelöihin simulointeihin, joiden rajallisuuden ovat osoittaneet valtiovarainministeriön viimeaikaiset epäonnistumiset — ehkä voi puhua jopa vaikutusarvioiden ennusteiden vakavista ja vaarallistakin puutteista.

Sekä viranomaisilla että yrityksillä on omat tavoitteensa, jotka menevät osittain ristiin, eivätkä pienten ja suurten yritysten edut mene nekään aivan yksiin. Nykyisen ja varsinkin seuraavan hallituksen tärkeimpiin tavoitteisiin kuuluu poliittinen vierihoido, jolla kaikki osapuolet sitoutetaan tämän talouden tuottavuuden talkoisiin. Sekä dataistetun taloushallinnon että sujuvan viranomaisraportoinnin potentiaalinen hyöty lasketaan sadoissa miljoonissa.

Nyt eduskuntaan tuleva hallituksen esitys tilinpäätösten ja tilintarkastusten digitalisoinnista on aivan olennaisen tärkeä osa yritysten digitaloutta. Kun vuosittain rekisteröivät 260 000 tilinpäätöstä muuntuisivat pdf-muodosta rakenteiseksi dataksi, tuon kaiken tietosisällön käytettävyys ja jatkojalostaminen tulee mahdolliseksi ja luo aivan uusia mahdollisuuksia. Itse asiassa suuri osa yritysten taloushallinnosta pyörii jo digitaalisesti yrityksen omissa tai tilitoimistojen ohjelmistoissa. Datan palauttaminen analogiseen muotoon on aivan nurinkurista, mutta niillekin mikro- ja pienyrityksille, jotka tekevät kirjanpitoa käsin, Patentti- ja rekisterihallitus on valmistelemaan muunninohjelmaa, joka nimensä mukaisesti muuntaa helposti tiedon rakenteisen datan muotoon. Viranomaisen tarjoama palvelu ei kilpaile kehittyneiden ohjelmistojen kanssa vaan on samanlainen karvalakkiversio kuin palkanlaskennassa tarjolla oleva palkka.fi, joka toimii sinänsä hyvin, mutta en ole koskaan kuullut kenenkään kaupallisen toimijan esittäneen valituksia.

Lopuksi, puhemies: Kun tämä tärkeä datatalouden rakennuspalikka siirtyy nyt valiokuntakäsittelyyn, on syytä huolellisesti tutkia, miten varmistettaisiin säädöksen mahdollisimman laaja käyttö ilman liiallisia poikkeamia, huomioiden kuitenkin mikroyritysten tarpeet. Ne kuitenkin muodostavat 95 prosenttia kaikista Suomen yrityksistä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2026 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Junnila, olkaa hyvä.

15.33 **Vilhelm Junnila ps:** Herra puhemies! Tämäkin lakiesitys on hyvin tervetullut. Kun kirjanpitolakia ja erinäisiä muita, liitännäislakeja muutetaan, niin yhtäältä se antaa myös signaalin siitä, että Suomessa on hyvin tärkeää avoimuus ja läpinäkyvyys. Tänäpäin tämä näkyy esimerkiksi hankintalain mietinnössä, joka valmistui talousvaliokunnasta. Siinä esimerkiksi hankintayksikköjen aiemmin salatut ostolaskudatat tullaan saattamaan julkisesti nähtäville.

Meidän on syytä myös siksi, että myös rahanpesulaista on tulossa kokonaisuudistus, tiedostaa se, että Suomen on ehdottomasti ja aina pitäydyttävä nimenomaan läpinäkyvyyden linjalla eikä otettava mallia esimerkiksi Espanjasta, jossa näyttää, että juuri parhaillaan Espanjan pääministerin edustaman puolueen päämajakin on ratsattu. Tämä tietenkin aiheuttaa Euroopan sisälläkin erilaisia korruptiivisia ilmiöitä ja muita. Korostan sitä, että Suomen ei missään oloissa tule ottaa Espanjasta mallia, vaikka Sosialistisen internationaalinen juhlista onkin yhteen ääneen korostettu tällaisen sosialistisen ilmiön kaikkivoipaisuutta.

Joten kun tämäkin lähtee talousvaliokuntaan, niin uskon, että kaikki puolueet täällä pysyvät seisomaan sen takana, että läpinäkyvyys on tärkeää ja emme voi ottaa mallia Espanjan kaltaisista valtioista. Siellä olevat ilmiöt ovat erittäin haasteellisia ja suorastaan surkeita nykyisessä tilanteessa. Olemme kuitenkin 2020-luvulla ja siinä poliittisessa tilanteessa. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harakka, olkaa hyvä.

15.35 **Timo Harakka sd:** Arvoisa puhemies! On selvästi nähtävissä, että tänään on eduskunnassa pidetty Hevosystävien Seuran vuosikokous, koska täällä salissa lähtevät puheetkin jo ihan laukalle.

Mutta jos pysyttäydytään Suomessa ja jos pysyttäydytään tässä asiassa, niin olennaistahan myöskin tässä taloustietojen läpinäkyvyydessä on se, missä määrin kunnallisia, julkisia toimintoja on siirretty kautta aikain osakeyhtiömuotoiseen päätöksentekoon. Silloin osakeyhtiölaki tulee sen julkisuuslain edelle ja mahdollistaa myöskin sen, että paitsi hankintayksiköt myös sitten monet muutkin yhtiömuotoiset, käytännössä oikeasti kuitenkin verovaroin toteutettavat julkiset toiminnot jäävät vaille julkisuutta ja näin ollen myöskin kansalaisten demokraattista valvontaa. Olen tehnyt tästä aikanaan lakialoitteen, jossa julkisuuslaki koskisi myöskin osakeyhtiömuotoisia julkisia toimijoita, mutta se ei ole menestynyt.

Meillä on avattu jo vuodesta 2011 alkaen julkista dataa kiitettävällä ja myöskin suomalaista elinkeinotoimintaa hyödyttävällä tavalla yleiseen käyttöön. Nyt sitten tässä yrityksen datataloudessa, josta aluksi puhuin ja joka aidosti myös liittyy tähän ministerin esittelemään asiaan, tämä liikenne muuttuisi kaksisuuntaiseksi, eli myöskin yritysten data olisi nyt yhteiskunnan käytössä. Voidaan sanoa, että yhteiskunnalla on ihan aito ja hyväksyttävä intressi tietystä määrin käyttää tätä yrityksistä kertyvää dataa nykyistä enemmän, kuten sanoin, koostetusti ja anonymisoidusti, tavalla, joka mahdollistaa sen, että yhteiskunnallinen suunnittelu on aidosti sitten reaaliaikaista. Tämä ei ole aivan yksinkertaista, koska tietysti eurooppalaisella tasolla, kun koetimme saada Data Actia mahdollisimman kattavaksi, yritykset helposti vetoavat liiketoiminnan salaisuuteen myöskin tilanteessa, jossa se ei asi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2026 vp

allisesti ottaen ole vaarantunut. Mutta näitä hyviä yhteistyökeskusteluja täytyy jatkaa, ja kuten sanoin, poliittisen johdon tärkein tehtävä on tätä olla vierihoidtamassa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Haluaako ministeri Marttinen kommentoida käytyä keskustelua? Kaksi minuuttia, olkaa hyvä.

15.37 Työministeri Matias Marttinen (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia paljon, herra puhemies! En ehkä kaikilta osin halua kommentoida tätä käytyä keskustelua. Tässä mentiin ehkä jo sen verran kauas tästä itse esityksen aiheesta.

Mutta vakavasti puhuttuna, edustaja Harakka otti erään erittäin tärkeän asian esille, nimenomaan tämän reaaliaikataloushankkeen, jota on viety eteenpäin monen vuoden osalta. Hankettahan ei ole mitenkään kuopattu. Sen valmistelu ja eteneminen on edelleen käynnissä, mutta se vaatii nyt vielä tarkempaa työtä, enemmän työtä, jotta se on sitten siinä vaiheessa, että aidosti ne muutokset myös saadaan vietyä läpi.

Olen antanut omille virastoilleni ohjausta siitä, että tätä valmistelua jatketaan, koska samaan aikaan myös taas valtionhallinnon näkökulmasta, jos me saisimme vietyä läpi kaiken sen digitalisaation, mitä tässä hankkeessa on ajateltu, ne tuottavuushyödytän ovat erittäin, erittäin merkittäviä. Kun kuitenkin valtionhallinnolla on edessä aika suuretkin säästöt vielä tulevinakin vuosina, niin nythän siinä kohtaa tämä myös on järkevää tehdä, pyrkiä vähentämään tämmöistä mekaanista käsittelyä ja myös kokoamaan kaikki se tieto ja data taas vastaavasti paremmin hyödynnettäväksi.

Valmistelu siis jatkuu, ja haluan tämän vaan tässä todeta — koska edustaja tästä puhui hyvin asiantuntevasti, ja tiedän, että teillä on tästä, sanotaan, syvää perehtyneisyyttä — että ainakin meidän TEMin näkökulmasta tämä asia etenee entisestään.

Samoin tämä esitys kaikinensa, vaikka tämä tehdään nyt EU:n minimitason implementaation mukaisesti, tarjoaa kuitenkin isoja mahdollisuuksia myös Suomeen nimenomaan siinä, miten tätä dataa voidaan koota yhteen ja myös hyödyntää tulevaisuudessa. Olen aivan vakuuttunut siitä, että kun menemme viidestä kymmeneen vuotta eteenpäin, niin tämä kokonaisuus on aika toisennäköinen.

Mennään askel kerrallaan eteenpäin. Uskon ja toivon, että eduskunta perehtyy tähän esitykseen tarkasti. Jos voimme olla ministeriössä taas vastaavasti tukena ja apuna toimittamassa lisää tietoa tai arviota eduskunnan käyttöön, niin luonnollisesti minä palvelen tätä taloa ja kansanedustajien tarpeita. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ja vielä edustaja Harakka, olkaa hyvä.

15.40 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Lämpimät kiitokset ministerille tästä vakuutuksesta. Ilman sitäkin olisin uskonut, että aivan tarmokkaasti tätä työtä halutaan viedä eteenpäin.

Kuten sanoin, tässä on ilmennyt, että tässä on monenlaista ristivetoa ja se vaatii ehkä enemmänkin näitten intressien yhteensovittamista kuin ehkä alun alkaen on ajateltu. Yhtäältä viranomaisten tarpeet saattavat tulla joskus korostuneesti esille, ja se vaikuttaa yrityksiin ehkä jonkinlaisena ylimääräisenä valvontana. Toisaalta sitten taas viranomaiset saattavat joskus tuskastua yritysten haluttomuuteen olla jakamassa nyt sitten sitä heidän ikään kuin liiketietoansa. Siksi juuri sanoin, että poliittinen vierihoido, jota varmasti ministeri parhaansa mukaan tekee, on tässä nyt ihan avainasemassa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 56/2026 vp

Sen verran kysyisin kuitenkin, että kun hallituksella on tämä periaate, että eurooppalainen sääntely, direktiivit, toteutetaan ikään kuin minimimuodossa, niin mitäs jos valiokunta tulisikin siihen tulokseen, että näistä ikään kuin lähtökohtaisesti ulos suljetuista toimijoista vaikkapa säätiöt, joissa nyt kuitenkin liikkuu usein miljoonien eurojen liikevaihto, kuuluisivat kuitenkin tämän sääntelyn piiriin. Olisiko mielestänne täysin ennenkuulumatonta, jos tätä soveltamisalaa päätettäisiin laajentaa?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ministeri Marttinen. Minuutti, olkaa hyvä.

15.41 **Työministeri Matias Marttinen** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, herra puhemies! Lyhyesti, tiiviisti edustajan kysymykseen: Ottamatta nyt vielä yksityiskohtaisesti kantaa — uskon, että haluatte tähän valiokunnassa perehtyä tarkemmin — tässä on aivan normaali tämä menettely, eli sitten taas vastaavasti vastineella ministeriö vastaa. Totta kai olen valmis käymään sitä keskustelua ja katsomaan taas, miltä se kokonaisuus näyttää. Totta kai minä käyn keskustelua, palvelen tätä taloa. Uskon, että kun saatte valiokuntaan kaikki lausunnot ja asiantuntija-arviot, niin sitten sen pohjalta taas nähdään, miltä se kokonaisuus sitten näyttää.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.